

Mesures afavoridores de l'OA

(Doc.CO17/17 ; CO/2OA/1709 Proposta OAvDef ; cfACO 02.11.17)

Antecedents

El Consell de la Unió Europea s'ha proposat que el 100% de les publicacions científiques finançades amb fons públics europeus estiguin en accés obert l'any 2020:

“Council conclusions on the transition towards an Open Science System”, 27 May, 2016, Doc. 9526/16

- AGREES that the results of publicly funded research should be made available in an as open as possible manner ...
- WELCOMES open access to scientific publications as the option by default for publishing the results of publicly funded research ...
- AGREES to further promote the mainstreaming of open access to scientific publications by continuing to support a transition to immediate open access as the default by 2020, using the various models possible and in a cost-effective way, without embargoes or with as short as possible embargoes, and without financial and legal barriers, taking into account the diversity in research systems and disciplines, and that open access to scientific publications should be achieved in full observance of the principle that no researcher should be prevented from publishing; INVITES the Commission, Member States and relevant stakeholders, including research funding organisations, to catalyse this transition; and STRESSES the importance of clarity in scientific publishing agreements.

En el mateix sentit s'ha pronunciat l'European University Association (EUA):

“Towards Full Open Access in 2020 Aims and recommendations for university leaders and National Rectors’ Conferences”, June 2017

- The publication and dissemination of scientific outcomes is part of the backbone of scientific activities. In general, the conditions for publishing and publication usage in recent years have become more cumbersome, and prices have rocketed sky high. A more efficient use of public research funds and swifter scientific progress could be achieved by opening access (OA) to research outcomes.

- The transition towards full and immediate OA must be as short as possible and ideally be accomplished by 2020. Today, the majority of scholarly journals are only available via subscriptions and many consortia in Europe are still engaged in processes renegotiating ‘big deal’ subscription contracts for the coming years. While the subscription model persists, the two main routes towards OA, green and gold, coexist

Observacions

- Aquest objectiu té una complexitat notable a causa dels múltiples elements que hi intervenen.
- En els múltiples documents i declaracions sobre aquest tema es destaca que estem davant d'un període de transició incert i que es requereix l'acció concertada de tots els agents implicats en la producció i finançament de la recerca i països europeus.
- Les vies tradicionals per aconseguir el OA (la verda i la daurada) s'han demostrat insuficients en si mateixes per aconseguir l'objectiu esmentat.

La decisió del Regne Unit d'afavorir la publicació per la via daurada ha accelerat l'oferta de les editorials comercials i de les societats científiques d'oferir aquesta possibilitat previ pagament dels costos per publicar (APCs – *Article Processing Charges*)

- Els pagaments d'APCs se sumen així als ja realitzats per les subscripcions de revistes amb el que s'està pagant dues vegades (DD - *Double dipping*) pel mateix, i
- disminuint els ja minvats fons per a la investigació del sistema.

Recentment, l'acció concertada de les universitats i governs d'alguns països (UK, Holanda, etc.) i la iniciativa H2020 s'han orientat cap a la transformació dels contractes de subscripcions conjuntes amb editorials comercials en acords que incloguin els costos d'APCs per a autors de les institucions que signen les llicències.

En aquest sentit, la Comissió de Ciència Oberta del CSUC creu convenient establir unes recomanacions realitzables a curt termini amb el convenciment que aquestes, al costat d'altres que es puguin prendre, són possibles i necessàries per a la plena consecució del OA.

Acords de les universitats de Catalunya per afavorir l'Accés Obert de la producció científica

- **Contenir el cost del sistema de comunicació científica**
 - En qualsevol contractació de revistes es procurarà no acceptar increments anuals de cost que estiguin per sobre de l'IPC català.
 - A fi d'evitar pagar un sobrecost per publicar, les universitats crearan els mecanismes que els permetin comptabilitzar el que es paga per publicar en obert en concepte d'APCs o de participació en iniciatives de publicació en obert.
 - Es procurarà que els acords de subscripcions de revistes incloguin bons per publicar en obert sense pagament d'APCs per als investigadors principals de les universitats signatàries dels acords.
- **Dipositar els articles científics publicats per la comunitat acadèmica en els repositoris institucionals de les universitats**
 - Les universitats faran obligatori el dipòsit de tots dels articles científics publicats per la comunitat acadèmica en els repositoris institucionals de les universitats. Cal prioritzar que el dipòsit permeti l'accés obert, però, si això no és possible, s'ha de fer igualment amb un embargament tant curt com ho permetin els requeriments de finançadors i editors.
 - Es farà un seguiment del compliment del dipòsit obligatori i se'n faran públics els resultats
- **Fomentar la transparència**
 - Les universitats faran públics els contractes d'accés a recursos d'informació signats amb les editorials, tal com s'ha fet als Països Baixos i a Finlàndia.
 - Les universitats faran públics els costos de tot el sistema de comunicació científica, tant els d'accés als recursos com els de publicació.